שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

גמרא · כיתות ז'-ט' · מסכת בבא קמא, דף ב ע"א - ב ע"ב

אבות ותולדות: האם ה"ילדים" דומים ל"אבא"?

קראו את המקורות וענו על השאלות. גרסת PDF מעוצבת להדפסה: דף עבודה (PDF).

1. **חלק א: השלימו את החסר**

השלימו את המילים החסרות מתוך מחסן המילים. שימו לב: מילה אחת מיותרת.

מחסן מילים: אוֹכְלִין · סְקִילָה · פָּפָּא · אַרְבָּעִים · אֶלִיעֶזֶר · לָאו · חֻדָּא · חַטָּאת

אבות ותולדות בשבת: גַּבֵּי שַׁבָּת תְּנַן: אֲבוֹת מְלָאכוֹת – _____ חָסֵר אַחַת. "אָבוֹת" – מִכְּלָל דְּאִיכָּא תּוֹלָדוֹת, תּוֹלְדוֹתֵיהֶן כַּיּוֹצֵא בָּהֶן; לָא שְׁנָא אָב – _____, וְלָא שְׁנָא תּוֹלָדָה – חַטָּאת; לָא שְׁנָא אָב – סְקִילָה, וְלָא שְׁנָא תּוֹלָדָה – _____. וּמַאי אִיכָּא בֵּין אָב לְתוֹלָדָה? נָפְקָא מִינַּהּ, דְּאִילּוּ עָבֵיד שְׁתֵּי אָבוֹת בַּהֲדֵי הֲדָדֵי, אִי נָמֵי שְׁתֵּי תּוֹלָדוֹת בַּהֲדֵי הֲדָדֵי – מְחַיֵּיב אַכָּל חֻדָּא וַחֻדָּא; וְאִילּוּ עָבֵיד אָב וְתוֹלָדָה דִּידֵיהּ – לָא מְחַיֵּיב אֶלָּא _____.

אבות ותולדות בטומאה: גַּבֵּי טוּמְאוֹת תְּנַן: אָבוֹת הַטּוּמְאוֹת – הַשֶּׁרֶץ, [...] וּטְמֵא מֵת. תּוֹלְדוֹתֵיהֶן _____ כַּיּוֹצֵא בָּהֶן; דְּאִילּוּ אָב – מְטַמֵּא אָדָם וְכֵלִים, וְאִילּוּ תּוֹלָדוֹת – _____ וּמַשְׁקִין מְטַמְּאִין אָדָם וְכֵלִים לֹא מְטַמֵּא.

ובנזיקין?: הָכָא מַאי? אָמַר רַב _____: יֵשׁ מֵהֶן כַּיּוֹצֵא בָּהֶן, וְיֵשׁ מֵהֶן לָאו כַּיּוֹצֵא בָּהֶן.

נכון או לא נכון? סמנו, ותקנו את המשפטים הלא נכונים.

המשפט	נכון / לא נכון
בשבת, על תולדה חייבים חטאת, כמו על אב.	
מי שעשה בשבת, בשוגג, אב ותולדה שלו יחד, חייב שתי חטאות (לפי חכמים).	
אב הטומאה מטמא אדם וכלים.	
תולדה של טומאה מטמאה גם אדם.	
רב פפא אומר שכל תולדות הנזיקין דינן כמו האבות.	

2. **חלק ב: השוו**

השלימו את הטבלה במילים שלכם:

תחום	האם התולדה כמו האב? (כיוצא בהן?)	מה בכל זאת ההבדל בין אב לתולדה?
שבת		
טומאה		
נזיקין		

3. **חלק ג: שאלות הבנה**

1. מאיזו מילה במשנה הגמרא מבינה שיש "תולדות" לנזיקין?

2. מה העונש בשבת על אב מלאכה ועל תולדה? מה ההבדל בין "חטאת" ל"סקילה" לפי רש"י?

3. מי שעשה בשבת, בשוגג, אב ותולדה שלו יחד: כמה חטאות הוא מביא? ולפי רבי אליעזר?

4. לפי רבי אליעזר, למה מלאכה אחת נקראת "אב" ואחרת "תולדה"?

5. מה אב הטומאה מטמא, ומה התולדה מטמאה?

6. מה אומר רב פפא על תולדות הנזיקין? איזו תולדה, לפי ההלכה, אינה כמו האב שלה?

4. **חלק ד: חשבו על זה**

בבית הספר יש כללים "אבות" (למשל: "אסור לאחר") ויש כללים שנגזרים מהם ("אסור להיכנס לכיתה אחרי המורה", "צריך לחזור בזמן מההפסקה"). בחרו כלל "אב" אחד מהחיים שלכם, כתבו שתי "תולדות" שלו, והסבירו: האם התולדות חמורות כמו האב? למה?

5. **בונוס: ציירו**

ציירו עץ משפחה של אבות הנזיקין: בראש העץ "ארבעה אבות נזיקין", מתחתיו ארבעת האבות, ומתחת לשור שלושה ענפים: קרן, שן, רגל. השאירו מקום לתולדות, נמלא אותן בשיעור הבא.